

Canvi climàtic i alimentació

Breu descripció de l'experiència

El projecte que està desenvolupant Justícia Alimentària amb el suport de la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears pretén, a través de l'acompanyament a professorat i alumnat a 5 centres d'educació secundària de Menorca, generar consciència crítica i facilitar la incorporació en els currículums dels vincles entre el sistema alimentari i la crisi ecosocial, tant al nord com al sud global, per tal d'afavorir un canvi de valors i actituds en relació a les pràctiques alimentàries, que contribueixi a la transició cap a un sistema agroalimentari just, saludable i sostenible.

Aquest curs 2023/2024 s'ha començat a treballar amb **4 centres d'educació secundària** de Menorca: IES Josep Maria Quadrado (Ciutadella), IES Biel Martí (Ferreries), IES Joan Ramis i Ramis i IES Cap de Llevant (Maó). S'ha iniciat la intervenció integral, amb l'acompanyament continu al professorat, la facilitació de la tasca dins l'aula amb la proposta d'accions i temes a treballar i, finalment la transferència de coneixement a la comunitat educativa i l'entorn proper al centre, a través de la comunicació i l'art, comptant amb entitats de transformació social del territori.

L'acompanyament i la proposta de **Situació d'Aprenentatge** (SA) ha estat adaptada a cada centre, ja que s'ha adaptat a la matèria i a l'alumnat al qual va dirigida. A grans trets s'ha treballat conjuntament amb el professorat en una seqüència de 10-12 sessions de la SA concentrades en un trimestre. S'han implicat entitats com el GOB Menorca o APAEM en algunes sessions i per als productes de la SA s'ha col·laborat amb Soca de Mots (glosa i rap), Es Far Cultural (podcast), Maria Sanllehy (intervenció artística amb plàstics) i Rosa Suárez (mural al pati).

Paral·lelament a la tasca que s'ha anat fent amb el professorat dels centres i, algunes intervencions a l'aula per part de Justícia Alimentària, s'ha realitzat amb el CEP Menorca, una **formació d'àmbit per a professorat** el mes de maig ([enllaç al programa](#)).

El curs 2024/2025 continua la intervenció.

Motiu

Podem dir que la crisi ecosocial és el principal repte per al futur de les societats humanes. Aquest problema ja està afectant a la salut humana i la dels ecosistemes i amenaça les formes de vida que s'han desenvolupat fins el moment, tant al nord com al sud global.

Entenem que no es pot plantejar fer front als grans reptes globals, com ara la seguretat alimentària, el canvi climàtic, la crisi energètica o la pèrdua de sòl fèrtil i biodiversitat sense un canvi real en la nostra manera d'alimentar-nos. Per exemple, es calcula que el nombre d'emissions de GEI relacionats amb el sistema agroalimentari és molt significatiu, alguns estudis l'augmenten fins el 45%, fonamentalment, pel caràcter altament intensiu, industrial i exportador, fortament depenent de l'ús de recursos fòssils, de fertilitzants químics i de grans quantitats d'aigua.

Cal canviar el model de producció i consum, i que aquests es basin en sistemes agroecològics, diversificats i de temporada, menys demandants d'energies fòssils i de la indústria petroquímica, i centrats en el mercat local.

Tenint en compte el marc normatiu educatiu ens adonem de la importància que té treballar els vincles del sistema agroalimentari amb la crisi ecosocial i promoure la sobirania alimentària, concretada en la promoció d'una alimentació saludable i sostenible capaç de fer

front a la crisi ecosocial. En aquest sentit la LOMLOE ens dóna l'oportunitat de treballar des la perspectiva de l'educació ecosocial, la qual persegueix la capacitat de l'alumnat per a ser un agent actiu per la justícia social, la democràcia i la sostenibilitat, a través de les situacions d'aprenentatge i diverses metodologies pedagògiques.

Valoració

En aquest primer curs d'intervenció, la valoració feta entre el professorat i Justícia Alimentària ha estat molt positiva i s'està treballant en la implementació el curs que ve.

Coneixement

Des de Justícia Alimentària hem treballat intensament dins del marc de l'educació formal des de fa ja molts anys. En l'àmbit d'educació secundària vam desenvolupar un conveni de quatre anys amb el finançament de l'AECID (2014-2018) anomenat "Ampliant espais pel Dret a l'Alimentació i el Desenvolupament Sostenible amb enfocament de gènere en tots els àmbits de l'Educació Formal". Aquest conveni s'integrà en un programa més ampli, anomenat AlimentAcció, que constitueix des de 2010 l'estratègia d'educació formal de la nostra organització i que ens han permès crear una "Xarxa de centres per un món rural viu", amb més de 130 centres de primària i secundària i ens possibilita treballar amb més de 700 docents en tot l'Estat.

Impacte

La iniciativa durant el curs 2023/2024 ha incidit en 15 docents i 400 alumnes.